

شخصیت پیشگام علوم انسانی

مرحوم دکتر عزت‌الله نگهبان

زندگی‌نامه

عزت‌الله نگهبان در سال ۱۳۰۴ خورشیدی در اهواز به دنیا آمد، تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در تهران گذراند و در سال ۱۳۲۸، از دانشگاه تهران در رشته باستانشناسی لیسانس گرفت. ایشان در سال ۱۳۲۹ به موسسه شرق‌شناسی دانشگاه شیکاگو راه یافت و در ۱۳۳۳ موفق به اخذ درجه فوق‌لیسانس از این دانشگاه شد. عنوان رساله وی «سیر سفال نخودی‌رنگ در خوزستان» بود. پس از بازگشت به ایران، دکتر نگهبان در سال ۱۳۳۶ با درجه دانشیاری به استخدام دانشگاه تهران درآمد و با اخذ دکتری افتخاری از دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۵، به درجه استادی ارتقا یافت. ایشان از سال ۱۳۴۶ تا ۱۳۵۶، مدیریت گروه باستان‌شناسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران را به عهده داشت. همچنین در سال ۱۳۳۸ موفق به تأسیس موسسه باستان‌شناسی در این دانشگاه شد. ایجاد کارگاه دائمی در دشت قزوین برای فعالیت‌های باستان‌شناختی دانشگاه تهران و تربیت دانشجو در این کارگاه، حفاری‌های بی‌سابقه در مارلیک و هفت‌تپه از جمله فعالیت‌های ماندگار ایشان در این موسسه بوده است.

استاد نگهبان از سال ۱۳۵۴ تا ۱۳۵۷ (زمان بازنشستگی) ریاست دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران را نیز بر عهده داشته است. علاوه بر مشاغل دانشگاهی، معاونت فنی اداره کل باستان‌شناسی، مشاور فنی وزارت فرهنگ ایران، مشاور عالی سازمان ملی حفاظت آثار باستانی ایران و ... نیز در کارنامه پربرای ایشان ثبت شده است. وی در سال ۱۳۵۷ به فیلادلفیای آمریکا عزیمت نمود و در آنجا به انتشار گزارش‌های فعالیت‌های باستان‌شناختی خود مشغول شد.

تالیف کتاب‌های ارزشمندی از جمله «شوش یا کهن‌ترین مرکز شهرنشینی جهان»، «حفاری هفت‌تپه دشت خوزستان»، «مروری بر پنجاه سال باستان‌شناسی ایران»، «حفاری‌های مارلیک» و «ظروف فلزی مارلیک، حفاری مارلیک هیات اعزامی دره گوهررود، رودبار، گیلان سال‌های ۱۳۳۰ - ۴۱»، و انتشار ده‌ها مقاله علمی در حوزه باستان‌شناسی از جمله فعالیت‌های ارزشمند استاد نگهبان است.

دکتر عزت‌الله نگهبان روزگار درازی را به تربیت دانشجو، کشف حوزه‌های جدید فعالیت‌های باستان‌شناسی، نجات محوطه‌های تاریخی و تلاش فراوان و خستگی‌ناپذیر برای رشد و گسترش رشته باستان‌شناسی گذراند و به خاطر نقش بسیار مهم و اثرگذار ایشان از او به عنوان «پدر آموزش نوین باستان‌شناسی در ایران» یاد می‌شود.

ایشان در بهمن‌ماه ۱۳۸۷ در سن ۸۳ سالگی چشم از جهان فروبست.

